

Regeling met betrekking tot de consulent (ord. 4-10)

Voorstel van het GCKO tot wijziging van ord. 4-10.

1 Inleiding

In november 2021 heeft de kleine synode besloten de vacaturebijdrage voor vacante gemeenten te laten vervallen. Dat riep de vraag op of de dienst van een consulent (deels) gratis moest blijven. Op verzoek van het moderamen heeft de dienstenorganisatie hierover een notitie gemaakt met voorstellen tot aanpassing van de regeling. In deze notitie adviseert de dienstenorganisatie de consulentsdiensten van meet af aan te laten vergoeden. Voor de onderbouwing verwijst het GCKO naar de notitie.

Het moderamen heeft vervolgens aan het GCKO gevraagd om een en ander kerkordelijk vorm te geven. (brief d.d. 13 januari 2022).

2 Benodigde wijziging

De gewenste wijziging is eenvoudig te realiseren door aanpassing van GR 5. De wachtermijn van zes maanden kan worden geschrapt zodat consulentsdiensten van meet af aan worden vergoed. Op zich kan dat zonder ordinantiewijziging: De termijn waarover in ord. 4-10-6 wordt in de GR dan op 0 gesteld. Maar fraai is dat niet. De voorkeur van het GCKO (en van het moderamen) gaat daarom uit naar ook aanpassing van ord. 4-10. In de notitie worden daar ook voorstellen voor gedaan. Alvorens daarop in te gaan wil het GCKO stil staan bij de plaats van de consulent.

3 De ontwikkelingen in het consulentschap

In de opzet van de kerkorde in 2004 heeft elke vacante (en elke daarmee gelijkgestelde) gemeente recht op de bijstand van een consulent. Gemakshalve wordt alleen over de vacante gemeenten gesproken.

De bijstand omvatte in 2004 al het noodzakelijke predikantswerk. De gemeentepredikant die als consulent werd aangewezen, kon maximaal zes uur per week in de gewone werktijd als gemeentepredikant aan dit werk besteden. Als meer tijd nodig was werd de consulent betaald.

In 2012 is de taak van de consulent beperkt tot raadgeven aan de kerkenraad en het begeleiden van het beroepingswerk. Dit werk omvat maximaal 12 uur per maand. De consulent is daarmee niet langer degene die het noodzakelijke predikantswerk waarneemt. De vacante gemeente moet daarvoor zelf hulpdiensten vragen. De kerkenraad kan hiervoor een overeenkomst sluiten met een predikant, en nu ook met de dienstenorganisatie (ambulant predikant) of met een naburige gemeente (detachering).

Wel blijft staan dat de werkgemeenschap, die sindsdien verantwoordelijk is voor het aanwijzen van de consulent, ook voorziet in de waarneming van het dienstwerk van de predikant. De werkgemeenschap is er daarmee verantwoordelijk voor dat de hulpdiensten beschikbaar zijn.

Een tweede wijziging in 2012 is dat ook anderen dan gemeentepredikanten als consulent kunnen fungeren. Hierdoor wordt het mogelijk dat bijvoorbeeld een emerituspredikant (die hulpdiensten verricht, ook als consulent optreedt). Er blijft overigens staan dat de werkgemeenschap de consulent aanwijst.

In het kader van Kerk 2025 is besloten het primaat bij de kerkenraad te leggen. In het rapport ter zake staat:

Door een wijziging van ord. 4-12-1 worden de kerkenraden bevoegd zelf een consulent uit te nodigen. Waar dat niet eenvoudig is, kan de kerkenraad aan de werkgemeenschap verzoeken om een consulent aan te wijzen.

In samenhang hiermee is de taak van de werkgemeenschap om een consulent aan te wijzen geschrapt en daarmee ook de verantwoordelijkheid van de werkgemeenschap voor het waarnemen van het dienstwerk.

De door de werkgemeenschap aangewezen consulent is daarmee een noodvoorziening geworden met het oog op het adviseren van de kerkenraad en de begeleiding van het beroepingswerk. Normaal is dat de kerkenraad zelf zorgdraagt voor de benodigde waarneming van het dienstwerk.

Door de afschaffing van de vacaturebijdrage en het daarmee samenhangende voorstel om de gemeente ook een vergoeding te laten betalen voor de diensten van de door de werkgemeenschap aangewezen consulent, is er voor de kerkenraad geen financiële reden meer om voorkeur te geven aan de diensten van een aangewezen consulent. Wanneer de consulent het werk doet in de gewone werktijd betaalt de vacante gemeente een vergoeding aan de gemeente van de consulent. De overeenkomst lijkt dus op een detacheringsovereenkomst, met dit verschil, dat de aangewezen predikant en gemeente verplicht zijn mee te werken.

Het GCKO staat wat langer stil bij deze ontwikkeling, omdat de sporen van de ontwikkeling in de tekst van ord. 4-10 terug te vinden zijn. Onder de titel Consulent en vervanging wordt gesproken over de consulent, terwijl de consulent niet de predikant vervangt (alleen in zeer beperkte taken). In lid 3 wordt nog steeds ervan uitgegaan van het werk van de consulent in de werktijd als gemeentepredikant. In de notitie wordt voorgesteld dit te repareren dat het werken in de werktijd alleen van toepassing is, *indien de consulent een dienstdoend predikant voor gewone werkzaamheden is*. Het GCKO constateert dat die formulering niet sluitend is, omdat dit hulpdiensten in eigen tijd door een gemeentepredikant lijkt uit te sluiten.

Bovendien constateert het GCKO dat de in 2018 aanvaarde formulering van lid 1 niet helder is: er wordt gesproken over bemiddeling van de voorzitter van de werkgemeenschap, maar een verplichting van predikanten om desgevraagd als consulent op te treden wordt niet meer genoemd. Zowel bij de eerste lezing als bij de tweede lezing is nadrukkelijk gezegd dat dat wel de bedoeling is. Het GCKO stelt voor om dit opnieuw duidelijk te vermelden. Het stelt daarom voor de bemiddeling van de voorzitter van de werkgemeenschap in lid 1 te schrappen en in een nieuw lid de aanwijzing door de werkgemeenschap te formuleren.

In de tekst van ord. 4-10 wordt ook gesteld dat werkzaamheden die meer tijd in beslag nemen dat het in de GR 5 genoemde aantal uren, geen consulentswerkzaamheden zijn. Dit is onlogisch. Het adviseren van de kerkenraad kan meer tijd vragen. Bedoeld is, dat een gemeente nooit meer dan die genoemde uren haar predikant hoeft uit te lenen. Wil een kerkenraad meer advisering dan zal deze het anders moeten oplossen, b.v. door de dienst van een interimpredikant.

In lid 2 is bepaald dat een kerkenraad ook in andere gevallen dat er geen predikant is zich kan laten bijstaan door een consulent (op verzoek en ter beoordeling van het breed moderamen). Het gaat niet om een verplichting om zich te laten bijstaan (op verzoek). En voor bijstand in de vorm van een hulpdienst gelden gewoon de algemene regels. De regel

heeft alleen zin als het om de diensten van een gemeentepredikant in de gewone werktijd betreft. Maar dan is er in lid 2 ten onrechte sprake van een predikant van de kerk. Dit zal in de tekst moeten worden verduidelijkt.

Bij deze gevallen kan b.v. gedacht worden aan bijstand gedurende zwangerschapsverlof van de predikant.

Het is niet nodig om in ordinantie 5 vast te leggen dat in GR 5 een maximaal aantal uren genoemd wordt (lid 3 tweede deel). Verwijzing naar de GR is voldoende.

In lid 5 is opgenomen dat in een evangelisch-lutherse gemeente het beroepingswerk begeleid wordt door of namens de president van de evangelisch-lutherse synode. Dat betekent dus dat in een vacante evangelisch-lutherse gemeente onderscheid kan zijn tussen het raadgevende werk van een zelf gekozen consulent en de begeleiding van het beroepingswerk. Het GCKO stelt daarom voor om bij de taak van de consulent met betrekking tot het beroepingswerk te verwijzen naar ord. 3-3-4. Een apart lid 5 is dan overbodig.

4 Voorstel

Het voorstel wijkt af van het voorstel in de notitie. Het GCKO heeft met de indiener van de notitie overlegd. Deze stemt met de voorgestelde tekst in.

	Huidige tekst	Nieuw
	Ord. 4-10 Consulent en vervanging	Ord. 4-10 Consulent
1	<p>De kerkenraad nodigt – waar nodig met bemiddeling van de voorzitter van de werkgemeenschap – een predikant van de kerk uit op te treden als consulent indien</p> <ul style="list-style-type: none"> - er aan de gemeente of de wijkgemeente geen predikant voor gewone werkzaamheden verbonden is; - de predikant ten gevolge van ziekte gedurende een periode van meer dan twee maanden verhinderd is de ambtelijke werkzaamheden te verrichten; - de predikant op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden is verleend; - de predikant op grond van een beslissing in het kader van ordinantie 10 niet bevoegd is het ambt te vervullen dan wel de ambtelijke bevoegdheden uit te oefenen. 	<p>De kerkenraad nodigt ...</p> <p style="text-align: right;">een predikant van</p> <p>de kerk uit op te treden als consulent indien</p> <ul style="list-style-type: none"> - er aan de gemeente of de wijkgemeente geen predikant voor gewone werkzaamheden verbonden is; - de predikant ten gevolge van ziekte gedurende een periode van meer dan twee maanden verhinderd is de ambtelijke werkzaamheden te verrichten; - de predikant op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden is verleend; - de predikant op grond van een beslissing in het kader van ordinantie 10 niet bevoegd is het ambt te vervullen dan wel de ambtelijke bevoegdheden uit te oefenen.

2	<p>(3) De bijstand bedoeld in lid 1 en 2 houdt in</p> <ul style="list-style-type: none"> - het adviseren van de kerkenraad; - bij het beroepen van een predikant het begeleiden van het beroepingswerk. <p>(5) In afwijking van het in lid 3 bepaalde wordt bij het beroepen van een predikant door een evangelisch-lutherse gemeente het beroepingswerk begeleid door de president van de evangelisch-lutherse synode of een door deze aan te wijzen predikant van de kerk die als consulent fungeert.</p> <p>(4) De consulent wordt uitgenodigd voor de vergaderingen van de kerkenraad en zijn moderamen en heeft in die vergaderingen een adviserende stem. De consulent kan door de kerkenraad tot preses worden verkozen.</p>	<p>De consulent heeft als taak het adviseren van de kerkenraad en in vacante gemeenten, met inachtneming van ord. 3-3-4, het begeleiden van het beroepingswerk.</p> <p>Met het oog hierop wordt de consulent uitgenodigd voor de vergaderingen van de kerkenraad en zijn moderamen. De consulent heeft in die vergaderingen een adviserende stem en kan door de kerkenraad tot preses worden verkozen</p>
3	<p>(3) Deze bijstand wordt gegeven gedurende een in generale regeling 5 te bepalen maximaantal uren die in mindering komen op de arbeidstijd voor de ambtelijke werkzaamheden in de eigen gemeente van de consulent.</p> <p>(6) Voor zover de in lid 3 bedoelde bijstand langer duurt dan de in generale regeling 5 te bepalen periode, is een vergoeding verschuldigd aan de eigen gemeente van de consulent overeenkomstig het bepaalde in de generale regeling. Over werkzaamheden die niet aan de omschrijving in lid 3, 4 en 5 voldoen, worden afspraken gemaakt in de vorm van een opdracht tot het verrichten van hulpdiensten overeenkomstig de regeling voor nevenwerkzaamheden.</p>	<p>De kerkenraad kan de werkgemeenschap verzoeken uit zijn midden een predikant voor gewone werkzaamheden als consulent aan te wijzen. Deze consulent verricht de werkzaamheden als onderdeel van de gewone werkzaamheden, en de gemeente van de consulent ontvangt hiervoor een vergoeding, naar regels in generale regeling 5 gesteld.</p>
4	<p>(2) De kerkenraad kan op zijn verzoek ook in andere gevallen waarin de predikant afwezig is of verhinderd is de ambtelijke werkzaamheden te verrichten, worden bijgestaan door een predikant van de kerk als consulent, zulks ter beoordeling van het breed moderamen van de classicale vergadering.</p>	<p>Het breed moderamen kan – op verzoek van de kerkenraad – lid 3 ook van toepassing verklaren in andere gevallen waarin de kerkenraad bijstand van een consulent heeft.</p>

Het GCKO merkt op dat dit nieuwe tekstvoorstel geen inhoudelijke wijziging is. Alleen is de verplichting een consulent te raadplegen, het recht om zelf een consulent (als hulpdienst) te kiezen, en de plicht van de werkgemeenschap om desgevraagd een consulent te leveren helderder verwoord.

Vervallen is dat de vergoeding aan de gemeente van de consulent pas na een in de generale regeling te bepalen periode verschuldigd is. Maar, zoals gezegd, ook zonder ordiantiewijziging kan deze periode in de GR op 0 dagen worden gesteld.

Naar het oordeel van het GCKO is dan ook geen consideratie nodig (maar uiteraard is het de synode die dit moet beoordelen).

Het GCKO merkt op dat de tekst niet uitsluit dat in de generale regeling nog steeds vermeld wordt dat pas na zes maanden een vergoeding gegeven wordt aan de gemeente van de consulent. Het GCKO heeft een wijziging van GR 5 in voorbereiding waarin, in overeenstemming met de notitie, vermeld wordt dat de vergoeding van meet af aan verschuldigd is. Hierover moet de kleine synode, gehoord GOP en BCKP besluiten.